

VIÐMERKINGAR

Ingeborg Vinther ærumeiðir Føroya fólk

Helgi Nielsen

Tórshavn tann 31. mai 2003

Ingeborg Vinther

Forkvinnan í Føroya Ar-beiðarafelag ákærir í bløð-unum stjóran í Vinnuhúsin-um fyri at ærumeiða leiðar-arnar í føroysku arbeidar-feløgnum, av tí at hann hevur sagt, at hesi fólk trivast best við anarki. Fyri okkum, sum eygleiða tað sum fer fram í samband við verkfallið, er tað ringt at siggja, hvussu komast kann uttanum at kalla framferð-arháttin hjá arbeidarafeløg-unum fyri anarkistiskun.

Fyritøkur verða á ólóg-igan hátt blokeraðar í sin-um arbeiði, við at verkfalls-vaktir forða fólkí, sum ikki eru í verkfalli, í at útinna-teirra arbeiði. Tá so hesar fyritøkur loksins taka av-gerð um at lata aftur, av tí at tær ikki fáa arbeiit, ja, so stendur forkvinnan í FA beinanvegin klár og prokla-merar, at nú hava arbeiðs-gevararnir tikið stig, sum

fara at raka vanliga føroy-ingin óneyðuga meint. Hetta siga somu fólk, sum í fleiri vikur hava syrgt fyri, at eingin vora er útflyggjað handlunum, og sum eru beinleiðis atvoldin til, at nógv húski, ung sum gom-ul, nú noyðast at fáa sær mettuna sum frægast.

At Ingeborg Vinther heldur, at Føroya fólk ikki duga at siggja rætta saman-hangin, er at undirmeta intelligensin hjá Føroya fólkí so nógv, at talan er um ærumeiðing.

Øll sum ikki taka 100% undir við Ingeborg Vinther verða lögð undir at vera ímóti arbeidarafjældini. So-leiðis hevur Ingeborg Vinther ákært nærum allar myndugleikar í landinum, ja, sjálvt danska lógmála-ráðið, fyri at verða í parti við arbeiðsgevarunum. Enn er kirkjan ikki ákerð fyri tað sama, men tað man verða, tí Ingeborg Vinther ikki gongur í kirkju, tí so hevði hon høyr't tey lisið: Faðir vár, har biðið verður:

gev okkum í dag okkara dagliga breyð. Tað er sjálv-sagt eisini at vera í parti við arbeiðsgevarunum og ímóti arbeidarafeløgnum.

Hóast eg ikki havi tað stóru virðingina fyri Inge-borg Vinther sum fakfe-lagsleiðara, havi eg stóra virðing fyri arbeidarafjeld-ini og unni teimum væl eina lønarhækkan. Ansast skal tó eftir, at lønarhækk-anin ikki verður so stór, at eingin arbeiðsgevari hevur ráð at keypa arbeiðsmeg-ina, tí tá er litið vunnið. Tað kann sjálvandi verða gott at fáa eina munandi hægri løn í eina tíð, men um hetta ger, at arbeiðsplássíð ikki longu-ur er kappingarført og tí má lata aftur, er betur um løn-arhækkingin var minni, soleiðis at arbeiðið var tryggjað framyvir eisini.

Hesum var Hans Joen-sen, formaður í Havnar Ar-beiðsmannafelag inni á herfyri, tá hann nevndi at eitt samstarv má verða millum partarnar á arbeiðs-marknaðinum og landsins

myndugleikar. Hetta vóru skilagóð orð, og tess verri er tað so at skilja, at hann er farin í lag við Ingeborg Vinther til hesar samráð-ingarnar, tí við henni sum leiðara verður ongantið nakað konstruktivt sam-starv millum partarnar. Hon søkir ósemjur heldur enn semjur, hon rópar og goyr heldur enn tosar og roynir annars alsamt at øsa fólk, heldur enn at loysa trupulleikar. Hetta er tað, sum hon sær út til at trivast best við, og tað haldi eg ikki á nakran hátt tæni- for-oysku arbeidarafjældini. Tað sum vilði tænt fòr-oysku arbeidarafjældini best, vildi verið at fingið ein nýggjan formann í FA. Ein formann sum hugsar um áhugamálini hjá limun-um bæði nú og í framtíðini, og sum vil gott samstarv millum partarnar á fòr-oyska arbeiðsmarknaðinum - arbeiðstakarum, arbeiðs-gevarunum og samfelag-num sum heild at frama.

Arbeiðsgevararnir lúgva um lønarkrøvini hjá fakfeløgnum

Fakfeløgin í verkfalli

Á heimasíðuni hjá FAG verður sagt frá, at fakfe-løgini hava kravt ein lønarvøkstur, sum er hægri enn 60 %.

Hetta eru ósanndini av

grovasta slag, og talan er helst um enn eina roynd hjá arbeiðsgevarunum at royna at fjala tann veruleika, at teir við harðendu stöðu sinari eru við at fòra egnu limir sínar í óføri.

Umboðini fyri FAG

søgdu undir sjálvum sátt-málasamráðingunum, at ein stórus partur av útrokning-um teirra av lønarkrøvun-um hjá arbeidarafeløgnum vóru gitingar, og tí er tað átaluvørt, at FAG kortini brúkar hesar skeivu útrokn-

ingar í ágangi sínum á fak-feløgin.

Hetta vísir kortini helst hvussu kroystir arbeiðsgev-ararnir eru, nú teir ikki fingið Løgtingið at leggja uppi trætu okkara.

Umboðini fyri FAG

Kom og gakk!

TÍÐINDASKRIV

Kunningarstovan at Tórshavnar kommuna

Gongudagur í Tórshavnar kommunu 14. juni
Áðalstjórar og arbeiðs-fólk, bilforarar og bindi-

klubbar, starvsfólk og stjórar, ung og gomul, stór og smá, rund og mjá, setti bilin og gangið.

Vit byrja á Vaglinum kl. 15.00, har borgarstjórin, Jan Christiansen, setir gongudagin og sendir okk-

um avstað.

Áðrenn vit fara til gongu, hitar Stimbur okkum upp.

Fimm ymiskar rutur
Møguleiki at at velja ímillum fimm ymiskar rutur sum eru 2, 3, 5 ella 7.

kilometrar. Allar rutur eru av Vaglinum niðan á Tórs-vøll.

Á Tórsvølli verður skip-að fyri ymiskum undir-haldi.

Kom og gakk fyri lóvin-um!

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Stórri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mík. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mík. kl. 15	Mík. kl. 12	Mík. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	
Stórri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettut freistir.					
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.					
Stødd:					
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.					
Innsent tilfar					
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðs-lan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.					

VIÐMERKINGAR

Byrur og andróður skifta um høv

Anita á Fríðriksmørk

tingkvinna fyri

Tjóðveldisflokkin

Anita á Fríðriksmørk

Samstundis sum útreiðsl-urnar til almennu tæ-nasturnar eru tvífaldaðar, er innistandandi í lands-bankanum gott og væl trífaldað

Anita á Fríðriksmørk

Høvuðsendamálið við figgjarpolitikkinum má verða, at vit fáa ein sjálv-berandi búskap, (tað vil her siga uttan blokkstuðul úr danska rikiskassanum). Og at vit megna at fòra eina javna búskapargongd. Ein jøvn búskapargongd vil taka burtur tey ógvusligu sveiggini, sum vit hava verið vón við seinastu nógvu ártíggju.

Sjótíl varð settur á hetta í 1998! Eg veit væl, at vit ikki eru komin á mál. Men málið er sett og týðandi til-tøk framd til tess at náa hesum máli.

Til dømis eru settar stór-ar upphæddir í landsbank-an, goldið er niður uppá uttanlandaskuldina og blokkstuðulin skorin við einum triðingi (við 366 milliiónum). Hetta eru alt tiltøk, sum semja ikki hev-ur verið um í nakrari sam-gongu undan henni í 1998.

Nógv orka verður frá andstöðufólkunum lögð inn fyri at afturvísa hesum, og dagliga lesa vit um ta vána-stýring, sum tey meina, at sitandi samgonga rekur.

Magni Laksafoss hevði eina grein í farnu viku um nakað tað sama. Tann teo-retiskí parturin var rættiliga áhugaverdur. Men tá M.L vísir í tiltøk hjá sitandi samgongu, so "gloymir" hann nokkso týðandi viður-skifti.

Hann skrivar m.a., at samgongan hevur fòrt ein *konjunkturviðgangandi politikk*, at "*avlopið er minkað niður í null í ár*", at "*litið og onki er lagt inn á goymslu*" (*síðani sitandi samgongu tók við í 1998*), "*onki avlop er á figgjarløg-ini, skuldin er stór og upp-sparingin litil*".

Hetta eru ikki smávegis affinningar. Og serliga ikki frá einum búskaparfrøð-ingi. Men eg vil tó siga, at inflátión er við at koma í hasi sitatíni, tí tey eru dagliga at hoyra ella lesa frá andstöðuni á tingi.

Eg vil kortini her grund-geva fyri, hví hasir pá-standir ikki kunnu standa einsamallir, og hvussu vir-ði í pástandunum minkar, tá ið teir verða settir upp ímóti øðrum atlitum í búskap-inum.

almennu tænastrurnar
M.L skal hava rætt í, at tað

ljóðar øgiligat, at útreiðslu-vøkturin til almennu tæ-nasturnar er tvífaldaður (úr einari uppi tvær milliardir seinastu 5 áriní).

Men tú kanst ikki bara taka ein faktor úr búskap-inum. Tú noyðist at hyggja at heildini. Verður t.d. hugt at, hvat liggur aftan fyri henda útreiðsluvøktur, sæst, at 600 milliiónir av hesi milliard eru farnar til lønarvøktur.

førdi politikkurin og andstöðan

Tað skal tó sigast, at tað hevur verið ein politiskur kampur uttan líka, at hildið almennu útreiðslunum niðri. Gjòrdu vit soleiðis, sum andstöðan hevur lagt upp til ferð eftir ferð, so tók samgongan bara undir við tí ótal av uppskotum um stuðul til vinnuna, um øktar almennar útreiðslur og um minni inntøkur.

Forrestin, so er onki upp-skot frá andstöðuni komið um meirintøkur, ella um minni útreiðslur!

Tað ótrúliga er sjálvandi eisini, at meðan somu flokkar, sum í dag brigsla samgonguni fyri at hava lagt ov litið til síðis, spott-aðu yvirskotið so tað stóð eftir, tann tíð tað var. Tey kallaðu yvirskotið fyri "*bringupríðið hjá Karsten Hansen*", "*alt gott um yvir-skot, men tað skal valdast*" osfr osfr. Og so var løg-tingið dykt undir við upp-skotum frá andstöðuni um øktar almennar útreiðslur.

Harafurat er tað eisini naivt at trúgva, at danska stjórnin vil lata okkum blokkstuðul, sum vit ár undan ári seta í landsbank-an.

Eisini hevur blokkstuðul-in tíðum verið samanborin við oljupengar. "Er blokk-stuðulin avlagandi fyri føroyska búskapin, so vilja oljupengarnir eisini verða tað", verður sagt. Hesar upphæddir hava jú tað til felags, at tað liggur ongin arbeiðsmegi aftanfyri hesar inntøkur.

Men munurin er tó hin avgerandi. Oljupengunum koma vit sjálvi at stýra. Vit kunnu t.d. væl seta allar oljupengarnar í landsbank-an ella í grunn, um vit halda tað verða hitt mest gagnliga. (burtursæð frá teimum fyrstu 500 milli-ónum, sum eru oyramerktar

ella hesi fòru niður í løn. Hetta hava tey so vunnið innafur hesi seinastu fimm áriní, og tí merkist lønar-vøkturin ógvusligari, enn hann annars vildi gjørt.

uttanlandaskuld, men positiva eginogn
Samstundis sum útreiðslur-nar til almennu tænastrurnar eru tvífaldaðar, er inni-standandi í landsbankanum gott og væl trífaldað (úr 676 milliónum í mai 1998 uppi 2338 milliiónir í apríl í ár).

Sama tíðarskeið er eisini goldið niður uppá uttan-landaskuldina. Hon var 4,5 milliardir, tá ið sitandi samgonga tók við. (Tá er tann privata skuldin, sum tað almenna yvirtók í kreppuni iroknað). Frá juni 1998 til dagin í dag er uttanlandaskuldin hjá føroyingum minkað við 1/2 milliard.

At rinda av uttanlanda-skuldini er væl eisini ein uppsparing. Tá ið tú ert inni á uttan-landaskuldini, er tað eisini av týðningi at nevna ogn-ina. Privatu eiga nemliga meira í útlondum, enn tað almenna skyldar. Við øðrum orðum er útlendska eginognin hjá føroyingum positiv.

blokkstuðulin og oljupengar

Eisini er tað rættiliga mót-sigandi at siga, at blokkurin skal verða tryggjleikin í okkara búskapi, samstundis sum sagt verður, at vit mugu miðja eftir einum sjálvberandi búskapi.

Tú kanst ikki bæði.

Eisini er tað í andsøgn at siga, at blokkniðurskurður-in heldur átti at verið nýttur til øktar almennar út-reiðslur og samstundis siga, at almennu útreiðslurnar eru øktar alt alt ov nógv.

Harafurat er tað eisini naivt at trúgva, at danska stjórnin vil lata okkum blokkstuðul, sum vit ár undan ári seta í landsbank-an.

Eisini hevur blokkstuðul-in tíðum verið samanborin við oljupengar. "Er blokk-stuðulin avlagandi fyri føroyska búskapin, so vilja oljupengarnir eisini verða tað", verður sagt. Hesar upphæddir hava jú tað til felags, at tað liggur ongin arbeiðsmegi aftanfyri hesar inntøkur.

Men munurin er tó hin avgerandi. Oljupengunum koma vit sjálvi at stýra. Vit kunnu t.d. væl seta allar oljupengarnar í landsbank-an ella í grunn, um vit halda tað verða hitt mest gagnliga. (burtursæð frá teimum fyrstu 500 milli-ónum, sum eru oyramerktar

niður í danska statskassan).

Blokkin hinvegin, kunnu vit ikki bara uttan viðari seta í landsbankan, hann er jú ætlaður til nýtslu her á landi. Harnæst er blokkurin eitt gjald frá dønum, fyri at vit lata teimum yvirvalds-rættin yvir land- og sjóoki okkara. Tann dagin vit byrja at tosa um at yvirtaka yvirvaldsrættin, koma greið boð um, at so verður blokkurin tikin frá okkum.

Í so máta eru oljupeng-arnir ein sunn inntøka, um vit væl at merkja duga at handfara pengarnar. M.a. við at seta teir í grunn, og hava strangar reglur fyri, hvussu pengar kunnu koma úr grunninum.

búskaparlig afturgongd kemur til okkara - eisini útifrá

Tá ið vit royna at stýra búskapi okkara, eru vit bara ein finna í spælinum. Al-tjóða ávirkan spælir rætti-liga aktivan leiklut, og er avgerandi fyri, hvussu vit klára okkum. Okkara leik-lutur er so at handfara upp- og niðurgongutúrarnar, sum koma inn á okkum uttanifrá.

Tað eru tekin í sól og mánað, sum vísa, at vit nú kunnu rokna við einari bú-skaparligari afturgongd. Í londunum sum vit sam-handla við í Europa, í USA, í Japan, og sum hava stóra ávirkan á okkara búskap, eru tekin um afturgongd longu byrja. Tað kemur at ávirka okkum fyrr ella seinni. Tað vita vit. Og tað vistu vit longu fyri 5 árum síðani, at tíðin fór at koma.

Tí hava vit lagt til síðis, tí fingi vit eina avtalu um at rinda uttanlandaskuldina niður, og tí miðaðu vit eftir einum blokkstuðulsfrium búskapi.

Tað er væl møguligt, at vit ikki hava nokk inni-standandi í landsbankanum til eitt ógvusligt bakkast. Men vit hava so 900 milli-ónir oman fyri tað lógar-ásetta, sum er 1,5 mia. (Tvs í alt 2,4 mia) Tá ið við tóku við í 1998, var talið 900 milliiónir niðan fyri tað, sum í dag er lógarásett.

Við øðrum orðum er besti búskaparpolitiikkur at miðja eftir eini javnari gongd. Tað er tó ongin trygd fyri at gongdin verð-ur so jøvn, at vit ikki merkja sveiggi. Tað eru jú altíð viðurskifti, sum ongin forútsá.

Men stýringin tey undan-farnu 5 áriní hevur tryggj-að, at sveiggingi verða væl minni í framtíðini, enn tey vildu verið eftir ein kon-junkturviðgangandi poli-tikk.

Fokus á leiklutin hjá kvinnuni

Tann 13. juni skipar Føroya Tele fyri ráðstevnu, har fokus verður sett á leiklutin hjá kvinnuni í almenna og privata vinnulívunum í Føroyum

TÍÐINDASKRIV

Fríggjadagin 13. juni 2003 skipar Føroya Tele fyri einari ráðstevnu í hølunum hjá Leikhúsinum Gríma. Hetta er eitt samstarv millum Føroya Tele, Joan Peitersen og Pernille Aalund.

Pernille Aalund er sjónvarpsvertur, rithøvundur og fyrilestahaldari. Hon hevur eisini skeið í persónligari menning og í samskipti. Vit kenna hana kanska mest frá TV3, har hon hevur verið sjónvarpsvertur m.a. í Pernilles Univers. Sum sjónvarpsvertur hevur hon fingið innlit í nógv áhugaverd evni og hyggjaratølini tala fyri seg. Pernille hevur m.a. skriva bókina "Syv Qvinder". Í løtuni er hon stjóri á mediefyrítøkuni www.oestrogen.dk

Joan Peitersen starvast í konsulentfyrítøkuni PS4, har hon eisini er partnari. Hon hevur drúgva útbúgv-ingarbakgrund, m.a. diplomútbúgving í gransking og organisatiónsgreining. Joan hevur arbeitt sum konsulentur í nógv ár. Føroya Tele hevur brúkt PS4 í samband við innanhýsis leiðaraútbúgving. Meiri fæst at vita á www.PS4.dk.

Endamál við ráðstevnuni
Ráðstevnan hevur sum endamál at seta fokus á leiklutin hjá kvinnum í tí almenna og privata vinnulívunum í Føroyum. At vera kvinna, - er tað í sjálvum sær ein gávuríkur og ómissiligur førleiki á toppinum í tí almenna og privata vinnulívunum í Føroyum?

Javnan hoyra vit um kanningar frá londunum rundan um okkum, sum vísa á, at tað hevur positiva ávirkan á botnlínjuna at hava kvinnur í leiðandi störvum í fyrítøkuni. Eisini hava vit hoyrt, at kvinnur eru betur dæmdar sum leiðarar enn menn.

Málbólkur
Ráðstevnan er ætlað teimum, sum hava áhuga í at hoyra, hvørjar leiðaraeginleikar serliga kvinnur hava og hvønn fyrimur fyrítøkur og stovnar hava av at seta kvinnur í leiðandi störv. Málbólkurin fyri ráðstevnuna eru sostatt kvinnur, sum antin eru ella hava hug at royna seg sum leiðarar og leiðslur í stovnum og fyri-tøkum - stórum sum smáum.

Luttakarnir fáa eitt boð uppá, um tað er rætt, at kvinnurnar ikki tora at halda seg til? Um kvinnur duga nakað annað enn menn og hvørjar fyrimurir fyrítøkurnar hava av at seta kvinnur í leiðandi störv. Vit fáa eisini eitt boð uppá, hvussu kvinnur í fram-gongd fáa familjulív og arbeiðslív at hanga saman, hvussu kvinnur fáa góð úrslit sum leiðarar og hvør munurin samanumtikið er á kvinnuligum og mann-ligum leiðarum.

Á ráðstevnuni luttaka
Úr Danmark:
Pernille Aalund, rithøvundur, sjónvarpsvertur og stjóri á www.oestrogen.dk
Joan Peitersen, konsulentur og partnari hjá PS4
Úr Føroyum:
Turið Debes Hentze, advokatur
Marita Rasmussen, fiskivinnufrøðingur
Laufey H. Blaasvær, akademiekonom
Sólja í Ólavstovu, lögfrøðingur og áðalstjóri
Andras Róin, stjóri á Føroya Tele
Frásøgufólk: Bjørt Samuelsen, journalistur

Kostnaður kr. 549,00 + mvg. iroknað ábit, kaffi og morgunnmat. Av tí at ráðstevnan verður hildin í Leikhúsinum hjá Grímu, er avmarkað, hvussu nógv kunnu luttaka. Mannfólk hava bert atgongd fyrrapart. Ráðstevnan byrjar kl. 8.30 og endar 17.00. Meiri fæst at vita um ráðstevnuna á www.olivant.fo/radstevna ella á tel. 303114. Tilmeldingin fer fram umvegis heimasíðuna ella pr. telefon. Tilmeldingarfreistin er 6. juni 2003.

Sosialurin

Sosialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

jan@sosialurin.fo

Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov

eiriku@sosialurin.fo

Figgjarleiðari: Jákup Mørk

jakup@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo

Finnbjørg Nattestad

finnbjorg@sosialurin.fo

Durita Simonsen durita@sosialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo

Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo

Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo

Ingrid Bjarnastein ingrid@sosialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo

Solby Eliassen solby@sosialurin.fo

Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo

Ingi Rasmussen ingi@sosialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo

Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo